

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih 8.12.2015
Sayı 9

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİS BAŞKANLIĞI'NA

Sosyal bir hak olarak Anayasamızın 49. Maddesinde düzenlenmiş olan çalışma hakkının, devlete yapma biçiminde olumlu bir görev olarak verdiği çalışma ortamını yaratma ödevinin gereği olan işsizliği önleme kapsamında, özellikle genç işsizliğini ve kadın işsizliğini yaratan nedenlerin incelenmesi ve gerekli önlemlerin alınması amacıyla Anayasamızın 98 'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün 104 ve 105'inci Maddeleri gereğince, Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz. 20.11.2015

Mahmut Tanal
Tatav

Dr. Ceyhan İRÖİL
Bursa MV.

Şenel Sarıhan
Ankara Milletvekili

Özcan Rıscı

Ceyhan İröil

Kadim Durmaz

Aydın Kılıpçaklı

Erdoğan Baran

Aydın Kılıpçaklı

Barış Yarbadoğ
İst. MV.

Ali Akın

Ahmet AKIN
Balıkesir MV

Erkan Aydın
Balıkesir M.V.

Hamide Hamitova
Balıkesir MV.

Ahmet Akın

Ömer Fethi Göner
Kırıkkale MV

Candemir YILMAZ
Tekirdağ MV

SİBEL ÖZDEMİR
İstanbul M.V.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA,

ÖZET GEREKÇE

Türkiye İstatistik Kurumunun 2015 yılı verilerine göre işsizlik, hem görünen hem görünmeyen boyutlarıyla en önemli toplumsal sorun olmaya devam etmektedir. Bu sorun özellikle gençler, kadınlar, geçici çalışanlar açısından yoğun bir tehdit oluşturmakta, bu kesimlerin birey olarak varlık yapısını bozan biyolojik, sosyoekonomik ve psikolojik sonuçlar yaratmakta, aynı zamanda toplumun bir bütün olarak sürdürülebilir yapısını parçalamaktadır.

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nun (TİSK), TÜİK ve İŞKUR'un 2015 Nisan ayı istihdam verilerini değerlendirdiği raporuna göre, Türkiye'de çalışma çağındaki nüfusun yarısından azı (26 milyon 638 bin kişi) istihdam edilerek çalışma ve kazanç sağlama olanağına sahip bulunmakta, yarısından fazlası (31 milyon 41 bin kişi) ise bu olanaktan yoksun şekilde yaşamaktadır. İstihdam artışı ivme kaybetmekte, artış hızı Nisan 2015'de bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 5,7'den, yüzde 1,7'ye inmiş bulunmaktadır. Buna göre Nisan 2015 itibarıyla 2 milyon 821 bin kişi olarak tespit edilen toplam işsiz sayısı, bir yıl önceye göre yüzde 9,6 oranında artmış durumdadır.

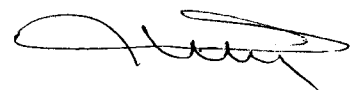
Bu raporlarda yer alan verilere göre, özellikle genç istihdamı oranı 2015 Şubat'tan beri düşüş göstermekte ve genç işsizliği sürekli yükselmektedir. Gençler için (15-24 yaş) geniş tanımlı işsizlik oranı, resmi genç işsizlik oranı olan % 17 rakamının yaklaşık 9 puan üzerinde, yani % 26 seviyesinde gerçekleşmektedir. Genç kadınlar işsizlik sorununu en ağır bir biçimde yaşayan kesimi oluşturmaktadır. Kadın işsiz sayısındaki yıllık artış oranı %17,2 düzeyindedir ve bu oran genel ortalamanın iki katı olarak gerçekleşmektedir. Son bir yıl içinde iş talep eden 106 bin kadından sadece 20 bini bir işe yerleşebilmiş durumdadır. Genç kadınlarda işsizlik oranı, bir önceki yılın aynı dönemin göre 4 puan artışla yüzde 20,5'e ulaşmış ve işsiz sayısı 85 bin kişi daha artmış bulunmaktadır.

Türkiye'de mevcut makroekonomik veriler, 2015-2017 Orta Vadeli Mali Plan'da belirlenen tahminlerin çok altında seyretmekte, yıl sonu büyüme oranının Plan'da yer alan yüzde 4 hedefinin oldukça altında, yüzde 2.0-2,5 oranında gerçekleşeceğini göstermektedir. Her on ara işgücüne karşı sadece bir üniversite mezununa ihtiyaç duyulmakta olduğu Türkiye'de; yapısal reformların geciktirildiği, nitelikli ara işgücü ve kaliteli üniversite eğitimi sağlayacak bir eğitim planlaması yapılmadığı, istihdam alanında cinsiyet eşitliğini sağlayacak politikalar oluşturulmadığı ve haftalık çalışma sürelerinin Avrupa Birliği ülkeleri ile kıyaslandığında yaklaşık olarak 12 saat uzun olduğu koşullarda, işsizlik oranının 2015 'ten sonra 2016 'da da büyüme oranına bağlı olarak değişeceği ve yükselmeyi sürdüreceği ortadadır.

Açıklanan nedenlerle, sosyal bir hak olarak Anayasamızın 49. Maddesinde düzenlenmiş olan çalışma hakkının, devlete yapma biçiminde olumlu bir görev olarak verdiği çalışma ortamını yaratma ödevinin gereği olan işsizliği önleme kapsamında, özellikle genç işsizliğini ve kadın işsizliğini yaratan nedenlerin incelenmesi ve gerekli önlemlerin alınması amacıyla Anayasamızın 98 'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün 104 ve 105'inci Maddeleri gereğince, Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

Şenal Sarıhan

Ankara Milletvekili

..... Sayılı Meclis Araştırması Önergesinin İmza Çizelgesi

[illegible]

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA,

Türkiye İstatistik Kurumunun Nisan ve Mayıs 2015 dönemi verilerine göre işsizlik, hem görünen hem görünmeyen boyutlarıyla en önemli toplumsal sorun olmaya devam etmektedir. Bu sorun özellikle gençler, kadınlar, geçici çalışanlar açısından yoğun bir tehdit oluşturmakta, bu kesimlerin birey olarak varlık yapısını bozan biyolojik, sosyoekonomik ve psikolojik sonuçlar yaratmakta, aynı zamanda toplumun bir bütün olarak sürdürülebilir yapısını parçalamaktadır.

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nun (TİSK), TÜİK ve İŞKUR'un 2015 Nisan ayı istihdam verilerini değerlendirdiği raporuna göre, Türkiye'de çalışma çağındaki nüfusun yarısından azı (26 milyon 638 bin kişi) istihdam edilerek çalışma ve kazanç sağlama olanağına sahip bulunmakta, yarısından fazlası (31 milyon 41 bin kişi) ise bu olanaktan yoksun şekilde yaşamaktadır. İstihdam artışı ivme kaybetmekte, artış hızı Nisan 2015'de bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 5,7'den, yüzde 1,7'ye inmiş bulunmaktadır. Buna göre Nisan 2015 itibarıyla 2 milyon 821 bin kişi olarak tespit edilen toplam işsiz sayısı, bir yıl önceye göre yüzde 9,6 oranında artmış durumdadır. Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Enstitüsü'nde (DİSK-AR), TÜİK tarafından açıklanan İşgücü Anketi Mayıs 2015 dönem sonuçlarını değerlendirdiği raporunda, Türkiye ekonomisinin üç yılda 801 bin yeni işsiz yaratmış olduğunu, Mayıs 2015 döneminin işsiz sayısı itibarıyla 2009 krizindeki Mayıs döneminden sonra en yüksek işsizliğin yaşandığı Mayıs dönemi olduğunu belirtmiş bulunmaktadır.

Bu raporlarda yer alan verilere göre, özellikle genç istihdamı oranı 2015 Şubat'tan beri düşüş göstermekte ve genç işsizliği sürekli yükselmektedir. Gençler için (15-24 yaş) geniş tanımlı işsizlik oranı, resmi genç işsizlik oranı olan % 17 rakamının yaklaşık 9 puan üzerinde, yani % 26 seviyesinde gerçekleşmektedir. Genç kadınlar işsizlik sorununu en ağır bir biçimde yaşayan kesimi oluşturmaktadır. Kadın işsiz sayısındaki yıllık artış oranı %17,2 düzeyindedir ve bu oran genel ortalamanın iki katı olarak gerçekleşmektedir. Son bir yıl içinde iş talep eden 106 bin kadından sadece 20 bini bir işe yerleşebilmiş durumdadır. Genç kadınlarda işsizlik oranı, bir önceki yılın aynı dönemin göre 4 puan artışla yüzde 20,5'e ulaşmış ve işsiz sayısı 85 bin kişi daha artmış bulunmaktadır. Kadınlarda geniş tanımlı işsizlik oranı ise % 22,7, tarım dışı işsizlik oranı da bir önceki yılın aynı dönemine göre 1,1 puan artarak %16 olarak gerçekleşmiş durumdadır.

İşsizlik en fazla yükseköğretim mezunları grubunda artış göstermektedir. Toplam işsiz sayısı yıllık bazda % 9,4 artarken, yükseköğretim mezunu işsiz sayısındaki artış %24,7 oranında gerçekleşmektedir. Yükseköğretim mezunu işsizler, Nisan 2014'te toplam işsizlerin %18,7'sini oluşturmaktayken, bu oran Nisan 2015'te %21,3'e yükselmiş bulunmaktadır. Yükseköğretim mezunu olan resmi işsiz sayısı 619 bin kişidir ve bir önceki senenin aynı dönemine göre 135 bin kişi artmış durumdadır. Yükseköğretim mezunu kadınlar için ise koşullar daha da kötü seyretmektedir. Üniversiteli kadın işsizliği yüzde 14,8 seviyesinde gerçekleşmekte, bu oran yüksek öğretim mezunu erkeklerin işsizlik oranı olan yüzde 7'nin iki katından fazla bir rakama karşılık gelmektedir. Yükseköğretim mezunu kadın işsizlerin sayısı geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre 88 bin kişi artış göstermiş bulunmakta, buna göre yeni işsizlerin yüzde 37'sini üniversite mezunu kadınlar oluşturmaktadır.

En geniş işsizlik tanımına göre Türkiye’de işsizlik oranı %17,8 ‘dir ve bu orana göre Türkiye’de 5 milyon 656 bin işsiz bulunmaktadır.

İşinden memnun olmayan ya da daha fazla çalışmak istediği halde düzgün işler bulamadığı için çaresiz kısa süreli işler yapanlar ilave edildiğinde işsizler, gizli işsizler ve çaresizlerin toplam sayısı 6 milyon 84 bin kişidir.

Bu rakamlara göre 2015 Nisan döneminde Türkiye, klasik işsizlik oranı açısından dünyadaki belli başlı 44 ülke içinde, işsizliğin en yüksek olduğu 11’inci ülke pozisyonunu korumaktadır.

4447 sayılı yasa ile Mart 2002 tarihinde oluşturulan İşsizlik Sigortası Fonu’ndan yararlanmak için İŞKUR’a başvuruların sayısı aylık olarak incelendiğinde, 2013 Mart ayında 58 bin seviyesinde olan başvuru sayısı, 2014 Ocak ayında 87 bine, 2015 Ocak ayında ise 111 bine yükselmiş durumdadır. Söz konusu sayı Haziran 2015’te ise 119 bini aşarak bugüne kadarki en yüksek seviyeye ulaşmış bulunmaktadır.

Türkiye’de mevcut makroekonomik veriler, 2015-2017 Orta Vadeli Mali Plan’da belirlenen tahminlerin çok altında seyretmekte, yıl sonu büyüme oranının Plan’da yer alan yüzde 4 hedefinin oldukça altında, yüzde 2.0-2,5 oranında gerçekleşeceğini göstermektedir.

Dolayısıyla, her on ara işgücüne karşı sadece bir üniversite mezununa ihtiyaç duyulmakta olduğu Türkiye’de; yapısal reformların geciktirildiği, nitelikli ara işgücü ve kaliteli üniversite eğitimi sağlayacak bir eğitim planlaması yapılmadığı, istihdam alanında cinsiyet eşitliğini sağlayacak politikalar oluşturulmadığı ve haftalık çalışma sürelerinin Avrupa Birliği ülkeleri ile kıyaslandığında yaklaşık olarak 12 saat uzun olduğu koşullarda, işsizlik oranının 2015 ‘ten sonra 2016 ‘da da büyüme oranına bağlı olarak değişeceği ve yükselmeyi sürdüreceği ortadadır.

Açıklanan nedenlerle, sosyal bir hak olarak Anayasamızın 49. Maddesinde düzenlenmiş olan çalışma hakkının, devlete yapma biçiminde olumlu bir görev olarak verdiği çalışma ortamını yaratma ödevinin gereği olan işsizliği önleme kapsamında, özellikle genç işsizliğini ve kadın işsizliğini yaratan nedenlerin incelenmesi ve gerekli önlemlerin alınması amacıyla Anayasamızın 98 ‘inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü’nün 104 ve 105’inci Maddeleri gereğince, Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

Şenal Sarıhan

Ankara Milletvekili

